

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Β΄. - ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ΄.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1880

Οὐκ ἔστι περὶ θεοῦ ἢ θεοτέρου ἀνθρώπου
βουλευσάμετο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οικειῶν. (Πλάτ. Θεαγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1880

τικῆς ἐνεργείας ἦτο ἀκόμη πολὺ μικρὸς, διότι δὲν περιελάμβανεν ὅλην τὴν Γαλατίαν, ἀλλὰ τὰ μεσημβρινὰ μόνον αὐτῆς μέρη καὶ τινὰ ἄλλα μοναδικὰ καὶ κεχωρισμένα τῆς χώρας σημεῖα πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς ἄρκτον, οἷον τὸ Λύγυστόδουνον (Autun) τῶν Αἰδούων ἢ τὸ Δουροκόρτορον τῶν Ῥήμων. Οὕτω λοιπὸν, ἐν ᾧ ἡ νεότης τῶν γαλατικῶν πόλεων τῶν μᾶλλον προηγμένων συνήρχετο εἰς τὸ Λούγδουνον, ἵνα διαγωνισθῇ ἐν τοῖς ἐκεῖ ῥητορικοῖς ἀγῶσιν, οὓς εἶχε συστήσει καὶ κατὰ παράξενον τρόπον κανονίσσει ὁ Καλιγόλας¹, ὁ ἐγγῶριος ὄχλος ἤρχιζε νὰ συμμορφώνηται πρὸς τὰ ἥθη τὰ Ῥωμαϊκὰ καὶ νὰ ἐκμανθάνῃ τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ἣν ἔκαμπε συμφώνως πρὸς τὸν ἴδιον χαρακτήρα. Παρεσκευάζετο μὲν διὰ τὸ μέλλον ὁ λαὸς ὁ ἰθαγενὴς τῆς Γαλατίας, ἀλλὰ τὸ μέλλον ἐκεῖνο ἀπείχεν ἀκόμη πολὺ. Ἡ ἐνέργεια λοιπὸν ἡ ἀναφανείσα ἐν τῇ Ναρθωνίτιδι καὶ ἦν ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, διέμεινεν ὡς τι φαινόμενον τοπικὸν καὶ κεχωρισμένον, δὲν ἦτο δ' ἄλλο τι κυρίως ἡ γραμματειακὴ ἐκείνη ἐνέργεια παρὰ μόνον ἀντανάκλασις τις τοῦ φωτὸς τῆς Ἰταλίας προβαλλομένη ἐπὶ τινὰς ἐν τῇ γαλατικῇ χώρᾳ ἰταλικᾶς ἀποικίας καὶ οὐδὲν πλέον.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΤΕ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ. 2

Ἀξιότιμοι συνάδελφοι,

Ὡς οἱ περαιούμενοι ἐν καιρῷ χειμῶνος τὸν δυσχείμερον Εὐξείνιον Πόντον ἐκτὸς τῆς ναυτικῆς πυξίδος πρὸς ὁδηγίαν αὐτῶν καὶ διάσωσιν ἀπὸ τῶν

¹ Περὶ τῶν περιέργων τούτων ἀγώνων βλ. τὸν Δίωνα Κάσσ. 59, 21 καὶ τὸν Σουητών. β. Καλιγόλ. 17, 20. Σ. Κ. Σ.

² Πρὸ μικροῦ ἐγένετο ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ῥώμης ἡ ἐγκαθίδρυσις τῶν νέων ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν. Ὁ καθηγητὴς Γουίδος Βατσέλλης, λαβὼν ὡς θέμα τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου του «τὴν ἀρχαίαν πολιτικὴν ἰατρικὴν καὶ τὴν νέαν κλινικὴν ἰατρικὴν» προέβη εἰς παραβολὰς μεταξὺ τῆς νῦν νεότητος καὶ ἀρχαίας, αἰτινες ἀποτελοῦσι κηλίδα διὰ τὸν νεώτερον πολιτισμὸν. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Ῥωμαίου καθηγητοῦ, μεστὴ ἐμβριθῶν παρατηρήσεων περὶ τῆς τρυφηλῆς ἀγωγῆς τῶν νῦν γενεῶν, δύναται ἴσως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κέντρον εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν ἀποκλείσαν-

ὑφάλων καὶ καταστροφῶν, πυρσῶν τινῶν ἔχουσιν ἀνάγκην καὶ φανῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς πρὸς φωτισμὸν εἰς τὰς ἐθνικὰς ἡμῶν ἐνεργείας ὡς φαινῶν τινῶν δεόμεθα τῶν γνωμῶν καὶ ὑποθηκῶν τῶν ἡμετέρων προγόνων κατὰ τούτους μάλιστα τοὺς χρόνους, καθ' οὓς πολιτικὸν περαιούμεθα πόντον καὶ αὐτοῦ τοῦ Εὐξείνου δυσχειμερώτερον. Τούτους λοιπὸν λάβωμεν κανόνα καὶ γνώμονα καὶ περὶ ἧς νῦν ἐνταῦθα ὁ λόγος ὑποθέσεως. Περικλῆς ὁ υἱὸς Περικλέους τοῦ πάνυ διαλεγόμενός ποτε τῷ Σωκράτει ἐρωτᾷ περὶ Ἀθηναίων. «Νῦν οὖν τί ἂν ποιούντες ἀναλάβοιεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν;» καὶ ὁ Σωκράτης ἀποκρίνεται· «οὐδὲν ἀπόκρυφον δοκεῖ μοι εἶναι ἀλλ' εἰ μὲν ἐξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύματα μηδὲν χειρὸν ἐκείνων ἐπιτηδεύοιεν οὐδὲν ἂν χεῖρους ἐκείνων γενέσθαι· εἰδὲ μὴ, τοὺς γε νῦν πρωτεύοντας μιμούμενοι καὶ τούτοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύοντες, ὁμοίως μὲν τοῖς αὐτοῖς χρωμένοι, οὐδὲν ἂν χεῖρους ἐκείνων εἶεν, εἰ δ' ἐπιμελέστερον καὶ βελτίους.» Αἱ γνώμαι αὗται ὀρθόταταί εἰσι καὶ ἀναμφισβητήτους περιέχουσιν ἀληθείας. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Δημοσθένειον, «ἔξεστιν ἡμῖν εὐδαίμοσι γενέσθαι οἰκείοις χρωμένοις παραδείγμασιν οὐκ ἄλλοτρίοις.» Τί γὰρ ἄλλο οἰκειότερον τοῖς ἡμετέροις προγόνοις ἢ γυμναστικὴ, μεγίστην λαβοῦσα ἐπίδοσιν ὡς παιδαγωγικὴ, ὑγιεινὴ, θεραπευτικὴ, ἀγωνιστικὴ; Ἡ παιδαγωγικὴ γυμναστικὴ τῶν ἡμετέρων προγόνων εἰς τὴν παναρμόνιον ἀσχολουμένη ἀνάπτυξιν καὶ διάπλασιν τῶν μορίων τοῦ σώματος, ἐστοχάζετο τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πρέποντος, ὡς τούτων ἐστοχάζοντο ἢ μουσικὴ καὶ τὰ γράμματα, μορφοῦντα καὶ διαπλάττοντα τὴν ψυχὴν. Τούτου ἕνεκα ἡ παιδαγωγικὴ

τας σχεδὸν ὀλοτελῶς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις ἐκ τοῦ συστήματος τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπικυροῦσα τὰς πατριωτικὰς παρορμήσεις τοῦ ἡμετέρου Ἡροκλέους Βασιάδου. Ὁ καθηγητὴς Βετσαλλῆς ἀπέδωκε κατὰ μέγα μέρος τὸ μεγαλεῖον τῆς παιδείας Ῥώμης εἰς τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν κανόνων τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς καὶ εἰς τὴν εὐρωστίαν τῶν σωμάτων καὶ ἠύχηθη νὰ καταστῇ ὑποχρεωτικὴ ἡ γυμναστικὴ καὶ παρὰ τοῖς μαθηταῖς καὶ παρὰ τοῖς στρατιώταις. Εἰς ἀπόδειξιν δὲ τοῦ κατεπείγοντος τῆς ἀνάγκης προέβη εἰς ὀδυνηροτάτην στατιστικὴν ἔρευναν. Ἐκ τῶν 285,000, εἶπεν, οἵτινες ἀποτελοῦσιν ἀνὰ πᾶσαν τριετίαν τοὺς στρατευσίμους, 49,000 ἀπορρίπτονται ἕνεκεν ὀργανικῶν νοσημάτων. Ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ χιλιάδες δι' ἄλλους λόγους ἐξαιρέσεως, 195,000 θεωροῦνται ὡς ὑγιεῖς καὶ κατατάσσονται εἰς τὸν στρατόν. Ἀλλὰ ποῖα εἶναι ἡ ὑγεία τῶν ἀκμαίων τούτων ἐφήδων; Κατὰ τοὺς πίνακας τῶν νοσοκομείων, ἐπὶ χιλίων στρατιωτῶν 101 εἰσέρχονται κατ' ἔτος πάσχοντες εἰς τὸ νοσοκομεῖον, οἱ δὲ θάνατοι ὑπολογίζονται εἰς 12 ἐπὶ 1000! Ἐπειδὴ δὲ ὅ,τι συμβαίνει ἐν Ἰταλίᾳ, συμβαίνει περίπου πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης εὐλόγως ἀπεφάνθη ὁ σοφὸς καθηγητὴς ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην τῆς πολιτικῆς ἰατρικῆς τῶν ἀρχαίων. » (Ἐκ τῆς «Νέας Ἡμέρας.»).

τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γυμναστική, οὐκ ἦν ἀπλή τις ἐμπειρία καὶ τριβή, ἀλλὰ μία τῶν καλῶν τεχνῶν, ἡ πρώτη μάλιστα αὐτῶν καὶ ἀρίστη, ἀπεργαζομένη θεῖα ἀγάλματα, οὐχὶ ξύλινα καὶ λίθινα, ἀλλὰ ζῶντα καὶ κινούμενα καὶ πρότυπα τοῦ κανόνος τοῦ Πολυκλείτου. Καί τοι πολλοὶ περὶ γυμναστικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔγραψαν, καὶ τινες αὐτῶν τὸν καλλιτεχνικὸν αὐτῆς ὑπέδειξαν χαρακτηῖρα, ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἰδίως δεῖται πραγματείας πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ ἀγωγή τοῦ σώματος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν οὐ μόνον ἀπαραίτητος ἦν, ὡς ἡ ἀγωγή καὶ ἡ παιδείσις τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ συνεργάτις τῇ τελευταίᾳ, ἀποτυποῦσα οἶνει ἐνσαρκοῦσα τὸ καλὸν καὶ τὸ πρέπον ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἐπὶ ἀπεργασίᾳ τοῦ παναρμονίου ἐκείνου καὶ τελείου ὄντος, ὃ *καλὸν καὶ ἀγαθὸν* ἐκάλουν, ἡ δὲ θεὰ αὐτοῦ καλλίστη καὶ ἐρασμιωτάτη ἦν κατὰ τὸν θεῖον Πλάτωνα λέγοντα τὰ ἐξῆς ἐν τῷ Τιμῳ (σελ. 87—88): «πρὸς γὰρ ὑγείας καὶ νόσους, ἀρετὰς τε καὶ κακίας, οὐδεμία ξυμμετρία καὶ ἀμετρία μείζων ἢ ψυχῆς αὐτῆς πρὸς σῶμα αὐτό· ὧν οὐδὲν σκοποῦμεν οὐδ' ἐννοοῦμεν, ὅτι ψυχὴν ἰσχυρὰν καὶ πάντα μεγάλην ἀσθενέστερον καὶ ἔλαττον εἶδος ὅταν ὀχῆ, καὶ ὅταν αὖ τούναντίον ξυμπαγήτον τούτῳ, οὐ καλὸν ὄλον τὸ ζῶον· τὸ δ' ἐναντίως ἔχον πάντων θεαμάτων τῷ δυναμένῳ καθορᾶν κάλλιστον καὶ ἐρασιμώτατον. Μία δὲ σωτηρία πρὸς ἄμφω μήτε τὴν ψυχὴν ἄνευ σώματος κινεῖν μήτε σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ἵνα ἀμυνομένῳ γίγνησθον ἰσορρόπῳ καὶ ὑγιῇ· τὸν δὲ μαθηματικὸν ἢ τινα ἄλλην σφόδρα μελέτην διανοίᾳ κατεργαζόμενον καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀποδοτέον κίνησιν, γυμναστικῶ προσομιλοῦντα, τὸν τε αὖ σῶμα ἐπιμελῶς πλάττοντα τὰς τῆς ψυχῆς ἀποδοτέον κινήσεις, μουσικῇ καὶ πάσῃ φιλοσοφίᾳ προσχρόμενον, εἰ μέλλει δικαίως τις ἅμα μὲν *καλός*, ἅμα δὲ *ἀγαθός* ὀρθῶς κεκλήσεσθαι.»

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ παιδαγωγικὴ γυμναστικὴ τῶν ἡμετέρων προγόνων, οἵτινες τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πόλεων ἐκ τῆς ἰδρύσεως ἐν αὐταῖς γυμνασίῳν ἔκρινον, τὴν ἀμοιροῦσαν αὐτῶν ἄσημον χωρίον λογιζόμενοι. Τίνος δὲ τῶν νεωτέρων ἐθνῶν ἡ γυμναστικὴ εἰς τοσοῦτον προελήλυθε τελειότητος; οὐδενὸς οὐδ' αὐτῶν τῶν Γερμανῶν· διότι οὐδενὸς ἔθνους ἡ γυμναστικὴ, τὸ σῶμα ἀσκοῦσα, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πρέποντος στοχάζεται· τούτου μάρτυς ἡ πληθὺς τῶν κυφῶν, ὧν ἡ θεὰ πολλάκις οὐ μόνον τὴν συμπάθειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν μελαγχολίαν διεγείρει.

Παρ' ἡμῖν δὲ πῶς ἔχει ἡ ἀγωγή τοῦ σώματος; ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως τῶν ἡμετέρων παιδῶν; οὐδαμῶς. Ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἐξηφάνισται τὸ ἀπαραίτητον τοῦτο τῆς παιδείσεως στοιχεῖον καὶ σὺν αὐτῷ συνεξέλιπεν ἀπὸ τῶν πόλεων καὶ ἀπέπτῃ ἡ θάλλουσα ὑγεία, ἡ

εὐεξία τοῦ σώματος, ἡ ἀνδρεία, πάντες δὲ ἀπέβημεν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λυμφατικοί, νευροπαθεῖς, ἐσκιατραφημένοι, μαλθακοί, φυγόπονοι, ἀνάγκιδες καὶ ἀπόλεμοι, οὔτε πρὸς τὸν ἀντίπαλον τολμῶντες ἀντιβλέπειν, οὔτε πρὸς τὰς τυχλιπωρίας τοῦ σώματος καρτερικῶς ἀντέχειν, γηράσκοντες πρὸ τοῦ δέοντος χρόνου. Τὴν οἰκτρὰν δὲ κατάστασιν παρ' ἡμῖν τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν ὀλιγωρίαν, ἵνα μὴ εἶπω τὴν παντελεῆ ἐγκατάλειψιν τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων, δείκνυσι καὶ ἡ ἔλλειψις γυμναστικοῦ συλλόγου. Καί τοι τοσοῦτοι ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἰδρύθησαν παρ' ἡμῖν σύλλογοι, οὐδεὶς ὅμως συνέστη γυμναστικός, οὐδ' ἀπόπειρά τις πρὸς σύστασίν που ἐγένετο, οἱ δὲ γυμναστὰι ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει ἐν τοῖς δακτύλοις μετροῦνται, ὅτε ἐν γερμανίᾳ ἐν τοῖς συνεδρίοις μόνον τῶν γυμναστικῶν συλλόγων συνέρχονται συνήθως οἰκοσκηστίλοι καὶ ἐπικεῖνα γυμναστὰι, διότι ἡ γυμναστικὴ ἀπέβη ἐν Πρωσσίᾳ μάλιστα, μετὰ τὴν ἐν Ἰένῃ καταστροφὴν, ἐν τῶν πρώτων καὶ κυριωτάτων ὀργάνων τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἀναρρώσεως, καὶ τοσοῦτον πύδοκίμησε καὶ εἰσεχώρησεν εἰς τὰ ἔθνη τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ὥστε ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ ὁ στρατάρχης Μόλτκε τὴν ὑπεροχὴν καὶ καρτερικὴν ἀνδρείαν τῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν ἐν τῷ γαλλο-γερμανικῷ πολέμῳ εἰς ταύτας ἀπέδωκαν τὰς ἀσκήσεις τοῦ σώματος καὶ τὰς γυμναστικὰς ἐξέεις.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐν τῷ Ἀναχάρσιδι (24 25) τὰ ἐκ τῆς γυμναστικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καλὰ περιγραφῶν κηρύσσει αὐτὴν προπαίδειαν τινὰ τῶν πολεμικῶν ἐργῶν κατ' εὐθὺ εἰς ταύτα φέρουσαν· «δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερικώτερα, λέγει ὁ Σόλων πρὸς τὸν Ἀνάχαρσιν, τὰ σώματα γίνονται τοῖς νέοις διαπνονόμενα· ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴποτε ἀφίκοιντο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμῶ ἀνδρὶ ὁ τοιοῦτος συμπλακεῖς καταρρίψει τε θάττον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσῶν εἴσεταί ὡς ῥᾶστα ἐξκνίστασθαι. Πάντα γὰρ ταῦτα, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπ' ἐκείνον τὸν ἀγῶνα πορίζομεθα τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡγούμεθα πολὺ ἀμείνοσι χρῆσασθαι τοῖς οὕτως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα κατμαλάξαντες καὶ διαπνήσαντες ἐρρωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ κοῦφα καὶ εὐτονα καὶ τὰ αὐτὰ βαρῆα τοῖς ἀνταγωνισταῖς. Ἔννοεῖς γὰρ, οἴμμι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἴους εἰκὸς σὺν ὅπλοις ἔσεσθαι καὶ τοὺς γυμνοὺς ἀν φέβον τοῖς δυτμενέσιν ἐμποιήσαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λευκὴν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ὠχρότητος ἐπιδεικνυμένους οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα τρέμοντα ἰδρωτί τε πολλῷ εὐθύς ῥεόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῷ κράνει, καὶ μάλιστα ἦν καὶ ὁ ἥλιος

ὡσπερ νῦν τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη· οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διψῶσι καὶ τὸν κονιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις καὶ εἰ αἷμα ἴδοιεν, εὐθύς ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις; Οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθροι εἰς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι καὶ ἀρρῆνωποι, πολὺ τὸ ἔμψυχον καὶ θερμὸν, καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφάνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥικνοὶ καὶ κατεσκληρότες οὔτε περιπληθεῖς εἰς βᾶρος, ἀλλὰ εἰς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρώσιν ἐξαναλωκότες, ὁ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρείχεν ἀμιγῆς τοῦ φύλου περιλειμμένον ἐρρωμένως φυλάττοντες. . . . οὐ τοίνυν οὐδὲ νόσος οὐδὲ κάματος εἰς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα ῥαδίως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ' ἐπικρατήσαιεν εὐμαρῶς· τὰ ἔνδοθεν γὰρ εὖ παρεσκευάσται αὐτῷ καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερώς πέφρακται πρὸς αὐτὰ, ὡς μὴ παριέναι εἰς τὸ εἶσω μηδὲ παραδέχεσθαι μήτε ἥλιον αὐτὸν μήτε κρύος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος· πρὸς τε τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἔνδοθεν ἐπιρρέον ἅτε ἐκ πολλοῦ παρεσκευασμένον καὶ εἰς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκείμενον, ἀναπληροῖ εὐθύς ἐπάρδον τῆ ἀκμῇ καὶ ἀκαμάτους ἐπὶ πλεῖστον παρέχεται· τὸ γὰρ προπονῆσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται καὶ ἀναρρίπιζομένη πλείων γίγνεται.»

Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων εἰπὲρ ποτε νῦν παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναστάσεως καὶ ἀναγεννήσεως ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῆς δημοσίας γυμναστικῆς, διότι πανταχοῦ εἰσήχθησαν καὶ ἀποτελοῦσι μέρος θεμελιῶδες τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδεύσεως τῶν παίδων καὶ ἀπαραίτητον στοιχεῖον τοῦ ἐθνικοῦ βίου. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ μόλις συστάσα βουλγαρικὴ ἡγεμονία εἰς ἴδρυσιν προέβη γυμναστικῶν ἐταιριῶν, αἵτινες καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἐπεξετάθησαν Ῥωμυλίαν καὶ τὴν τῶν ὄπλων ἀσκησιν μετὰ τῶν ἄλλων σωματικῶν ἀσκήσεων διδάσκουσαι. Ἄν δ' ἡμεῖς καὶ τοῦ λοιποῦ τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων ὀλιγορῶμεν, ὡς μέχρι τοῦδε ἐπράξαμεν μαλακῶς ζῶντες ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ἀβροδιαίτως, πῶς ἀντιπαραταξόμεθα, ἢ πῶς ἀνθέξομεν πρὸς τοιοῦτους ἀντιπάλους, ὅταν τῆς πρώτης εὐκαιρίας ἐπιτυχόντες ὀρεχθῶσι τῆς ἡμετέρας κληρονομίας, τῶν γειτνιαζουσῶν αὐτοῖς χωρῶν, καὶ ἐφορμήσωσι πρὸς βιαίαν αὐτῶν κατάληψιν, καλῶς ἐξησκημένοι πρὸς ἀγυμνάστους ἡμᾶς, ἔχοντες ἄλλως τε τὰ σώματα εὐρωστότερα τῶν ἡμετέρων καὶ δυσπαθέστερα, ἅτε ἐν ἀγροῖς καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ζῶντες καὶ ταῖς σωματικαῖς κακουχίαις εἰθισμένοι, ἡμῶν ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν πόλεων καὶ ἐν τρυφαῖς δαιτωμένων; Ἐπελαθόμεθα ἄρα γε, ὅτι αἱ γῶραι, ὡς καὶ πάντα τὰ ἄλλα, κείνται ἄθλα τοῖς παροῦσι καὶ

καρτερικῶς ἀγωνιζομένοις ; πότε πρὸς Θεοῦ παυσόμεθα ἐλπίζοντες, ὅτι ἄλλοι ποιήσουσιν ἡμᾶς μεγάλους, ἡμῶν αὐτῶν οὐδὲν πραττόντων τῶν δεόντων ; ἢ τίς ἄλλος ἔσται φυσικὸς σύμμαχος καὶ ἀρωγὸς ταῖς κινδυνευούσαις τῶν ἡμετέρων χωρῶν ; τίς τοὺς ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας προερχομένους πλούτους φυλάξει ἀσφαλῆς καὶ ἀκεραίους ; ἢ εἰς τί χρησιμεύσουσιν, ὅταν ὑγιῶν στερώμεθα καὶ ἐξησκημένων σωμάτων καὶ βραχιόνων στιβαρῶν πρὸς ἀσφαλῆ αὐτῶν φύλαξιν ; Ἡ ὑγίεια λοιπὸν, ἢ εὐεξία καὶ ἢ εὐρωστία τῶν σωμάτων τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων λογιζέσθω ὡς ἔθνικώτατος καὶ πολυτιμώτατος πλοῦτος, διότι οὗτος καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους διασώζει πλούτους, τοὺς ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας προερχομένους.

Διὸ ἀνάγκη, ἵνα ἡ ἀγωγή καὶ ἡ ἀσκήσις τοῦ σώματος καταστῶσι καὶ αὐθις ἀπαραίτητον τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου στοιχεῖον καὶ οὐ μόνον εἰς τὰ δημοτικὰ ἡμῶν εἰσαχθῶσιν ἑκατέρου τῶν φύλων σχολεῖα καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ τὰ γυμνάσια, ἀλλὰ καὶ ἑκάστη τῶν πόλεων κτίσις καὶ συντηρῆ γυμνάσιον δημόσιον πρὸς ἐξάσκησιν τῶν ἐν ἡλικίᾳ.

Ἄλλὰ ποῦ οἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖοι γυμνασταὶ καὶ γυμναστικοὶ ἄνδρες, οἱ κάτοχοι δηλονότι τῶν ἀπαιτουμένων θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων τῆς γυμναστικῆς καὶ διδάσκαλοι αὐτῆς ; Ἐξ οὗ χρόνου τὴν ἐμὴν ἐναίσιμον διατριβὴν περὶ τῆς γυμναστικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συνέγραψα (τῷ 1858), πολλάκις, εἰς ἄλλων συλλόγων φιλολογικῶν καὶ φιλεκπαιδευτικῶν ἱδρυσιν ἀσχολούμενος, καὶ περὶ ἰδρύσεως ἐσκεψάμην γυμναστικοῦ συλλόγου πρὸς κατάρτισιν τῶν ἀναγαίων τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει γυμναστῶν καὶ γυμναστικῶν· ἀλλ' ἀνέβαλον τὴν ἀπόπειραν τῆς ἰδρύσεως, τὸν ἀρμόδιον περιμένων καιρὸν. Νῦν εὐτυχῶς ὁ καιρὸς οὗτος παρέστηκε, διότι ἡ ἔλλειψις τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων ἐγένετο τοῖς ἡμετέροις ἐπαισθητοτάτη καὶ ἤδη εἰσῆχθη ἡ γυμναστικὴ εἰς τινὰ διδασκαλεῖα. Νομίζω δὲ ὅτι μεγίστη καταλογισθήσεται τῷ πρώτῳ συνεδρίῳ τῶν ἑλληνικῶν συλλόγων ὑπηρεσία πρὸς τὸ ἔθνος, ἂν ἀναλαμβάνον τὴν ἀρχιβουλίαν φροντίση περὶ ἰδρύσεως ἐν Ἀθήναις γυμναστικοῦ συλλόγου, οὗ σκοπὸς ἔσται ἡ ἀνάστασις τῆς παρ' ἡμῖν ἀποσβεσθείσης καὶ ὄλως ἐκλιπούσης ἀγωγῆς καὶ ἀσκήσεως τοῦ σώματος, ἡ ἀναζωογόνησις τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῆς χάριν τῆς ὑγείας τῶν πολιτῶν δημοσίας γυμναστικῆς, τῆς μὲν ἐν τοῖς σχολείοις, τῆς δὲ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ κωμοπόλεσι, γυμνασίων ἀνεγειρομένων, ὡς ἔπραττον οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἡγούμενοι δικαίως τὴν ὑγίειαν τοῦ σώματος συντελεστικωτάτην εἶναι εἰς τὴν τῆς ψυχῆς εὐεξίαν. «Οἱ πατέρες, λέγει ὁ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν εἰς

παιδοτροίβου πέμπουσιν, ἵνα τὰ σώματα βελτίω ἔχοντες ὑπηρετῶσι τῇ διανοίᾳ χρηστῇ οὕσῃ καὶ μὴ ἀναγκάζωνται ἀποδειλιᾶν διὰ τὴν πονηρίαν τῶν σωμάτων καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πράξεσι».

Μέσα δὲ τελεσιουργὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ γυμναστικοῦ συλλόγου φαίνονται ἡμῖν μάλιστα τὰ ἑξῆς.

α.) Ἡ ἴδρυσις ἐν Ἀθήναις κεντρικοῦ γυμνασίου εἰς τρία διηρημένου μέρτι, ὧν τὸ κυριώτερον χρησιμεύει ὡς διδασκαλεῖον τῆς γυμναστικῆς πρὸς κατάρτισιν τῶν ἀναγκασίων τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει γυμναστῶν καὶ γυμναστικῶν ἀνδρῶν, ἢτοι διδασκάλων τῆς γυμναστικῆς· τὰ δὲ ἕτερα δύο ὡς γυμνάσια πρὸς σωματικὴν ἀσκήσιν ἑκατέρῳ τῶν φύλων. Τὸ κεντρικὸν τοῦτο γυμνάσιον ὑπερτέραν ἔχει ἀποστολὴν τῶν περιωνύμων ἐκείνων γυμνασίων τῶν ἀρχαίων χρόνων, τοῦ Κυνοσάργου, τοῦ Λυκείου, τῆς Ἀκαδημίας· διότι ταῦτα μὲν ἦσαν ἐργαστήρια τῆς σωματικῆς διαπλάσεως τῶν Ἀθηναίων μόνων, τοῦ δὲ κεντρικοῦ γυμνασίου ἡ ἀποστολὴ πανελληνίως, ἢ κατάρτισις γυμναστῶν καὶ γυμναστικῶν πρὸς σωματικὴν ἀσκήσιν τῶν ἀπανταχοῦ ἐλλήνων καὶ ἐλληνίδων. Τούτου ἕνεκα μακάριος ἔσται καὶ τρισμακάριος ὁ βαθύπλουτος ἐκεῖνος ὁμογενῆς, ὁ ἀναδεξόμενος ἰδρυτῆς γενέσθαι τοῦ κεντρικοῦ γυμνασίου.

β.) Ἡ ἴδρυσις γυμνασίων διμερῶν ἐν ταῖς πόλεσι πρὸς τὸν αὐτὸν τοῦτον σκοπὸν.

γ.) Ἡ ἴδρυσις ἐν τοῖς διδασκαλείοις γυμνασίων πρὸς διδασκαλίαν τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων τῆς γυμναστικῆς.

δ.) Ἡ ἴδρυσις γυμναστηρίων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, τοῖς ἐλληνικοῖς καὶ τοῖς γυμνασίοις καὶ ἡ πρόσληψις τακτικῶν γυμναστῶν ἐπὶ ἀγωγῇ καὶ ἀσκήσει τῶν σωματικῶν δυνάμεων τῶν ἐκπαιδευομένων συμφῶνως τῇ ἡλικίᾳ, τῇ κράσει καὶ τῷ φύλῳ αὐτῶν, ἐλαφροτέρων αἰεὶ οὐσῶν τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων τοῦ γυναικείου φύλου.

Ὁ γυμναστῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων ἔσται, ὅταν δυνατὸν ᾖ, καὶ διδάσκαλος τῆς ἰχνογραφίας ἢ τῆς μουσικῆς τῆς φωνητικῆς, μάλιστα διὰ τε οἰκονομίαν καὶ δι' οὗς λόγους παραγγέλλει ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ τὴν ἀνάμιξιν τῆς μουσικῆς μετὰ τῆς γυμναστικῆς· «οἱ μὲν γυμναστικῆς, φησὶν, ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀπυθαίνουσιν, οἱ δὲ μουσικῆς μαλακώτεροι αὖ γίνονται, ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς . . . Τὸν κάλλιστ' ἄρα μουσικῆς γυμναστικῆς κεραυνύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν εἶναι τέλος μουσικώτατον καὶ ευαρμοστότατον πολὺ μάλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυμίστάντα».

Οἱ γερμανοὶ καὶ κατὰ τοῦτο μιμηταὶ τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἐγένοντο, τοὺς γυμναστὰς αὐτῶν καταρτίζοντες καὶ μουσικούς.

Ἐκαστος δὲ δῆμος φροντιζέτω περὶ προσλήψεως ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἀξίου γυμναστοῦ, ὡς ὀφείλει φροντίζειν περὶ ἀγαθοῦ διδασκάλου· διότι ἐπὶ τῇ ἀγωγῇ τῶν παιδῶν ἡ σπουδαιότης τῆς γυμναστικῆς οὐκ ἐλάσσων θεωρητέα τῆς τοῦ διδασκάλου· ἂν δὲ εἰς δῆμος μὴ ἐπαρκῆ, προσλαμβάνετω καὶ ἄλλους βοηθοὺς, ὃ δὲ γυμναστῆς ἐπισκεπτέσθω καθ' ἑβδομάδα περιοδικῶς τὰ χωρία, ὅπου τὰ σχολεῖά εἰσιν· οἱ μαθηταὶ λαμβανέτωσαν καὶ ἀποφοιτητήριον τῶν γυμναστῶν πρὸς ἐνδειξιν, ὅτι καὶ εἰς τὰς σωματικὰς ἡσχολήθησαν ἀσκήσεις καὶ ἔχουσιν ὑγιῶς τὸ σῶμα.

Σπουδαῖοι βεβαίως γυμνασταὶ καὶ ἀξιοὶ ἔσονται οἱ τρόφιμοι τοῦ ἐν Ἀθήναις κεντρικοῦ γυμνασίου. Διὸ ἡ ἴδρυσις αὐτοῦ καὶ εὗρεσις τῶν ἀρμοδίων διδασκάλων καὶ ἡ ὅσον τάχιον τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ἐναρξίς ἔσονται τὸ πρῶτον καὶ κυριώτατον μέλημα τοῦ γυμναστικοῦ συλλόγου· ὅτι δὲ οἱ ἐξ αὐτοῦ ἀποφοιτήσοντες γυμνασταὶ καὶ γυμναστικοὶ εὐδοκιμήσουσιν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν καὶ περιζήτητοι ἔσονται ὡς γυμνασταὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς γυμναστικῆς οὐ μόνον ἐν τοῖς τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς τῶν συνοίκων ἐθνῶν, τῶν Ἀρμενίων καὶ αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν, τεκμαίρομαι ἐκ τῆς εὐδοκιμήσεως τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ Κωνσταντινουπόλεως νεωστὶ συσταθέντος ἐλληνικοῦ γυμναστηρίου ὑπὸ Στάγκαλη, εἰς ὃ ἡμέτεροί τε φοιτῶσι καὶ Ἀρμενίων καὶ ἐπιφανῶν Ὀθωμανῶν παῖδες καὶ Εὐρωπαίων. Ἀλλὰ πρὸς ἴδρυσιν τοῦ κεντρικοῦ γυμνασίου ὁ γυμναστικὸς σύλλογος, Ἀδριανοῦ τινος δεῖται ἢ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ ἢ Ἀττάλου ἢ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου. Τίς ὅμως ἀρνηθήσεται ὅτι καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τοιοῦτοι διαπρέπουσι μεγαλόδωροι ἄνδρες ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει; οὐκ ἔχομεν πρὸ ἡμῶν μαρτύρια ἀψευδῆ τοσαύτας μεγαλοπρεπεστάτας οἰκοδομὰς τὸ Πανεπιστήμιον, τὴν Σιναίαν Ἀκαδημίαν, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, τὸ Ἀρσάκειον, τὰ Ὀλύμπια, τὸ Πολυτεχνεῖον, τὸ Μουσεῖον, τὸ Βαρβάκειον; Ὡστε οὐκ ἔστι πολλῆς ζητήσεως ἀνάγκη ὅπως εὑρεθῇ ὁ μεγαλόδωρος ἰδρυτῆς τοῦ κεντρικοῦ γυμνασίου.

Τούτου ἰδρυθέντος ἐν ἰδίῳ προγράμματι ὀρισθήσονται τὰ διδασθησόμενα μαθήματα, ἐν οἷς, ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις, ἀπαραίτητα ἔσονται ἡ ἰχνογραφία, ἡ μουσικὴ, ἡ ἀνατομία καὶ ἡ φυσιολογία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος· μαθηταὶ δὲ διδασθησόμενοι ἐν αὐτῷ ἔσονται α.) οἱ ὑπότροφοι τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ κεντρικοῦ γυμνασίου, ὅσους ἂν ὀρίσῃ, λαμβανόμενοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ ἐκ τῶν ἐλληνικῶν τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας· β.) εἰς ἢ καὶ πλείονες ὑπότροφοι

ἐκάστου συλλόγου ἢ πόλεως κατὰ τοὺς πόρους αὐτῶν. Γίνονται δεκτοὶ καὶ ἰδιοσυντήρητοι ἢ ἐξωτερικοὶ μαθηταὶ φέροντες, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι, ἀποφοιτητήριον ἑλληνικοῦ σχολείου.

Οἱ ὑπότροφοι μετὰ τὸ πέρασ τῶν γυμναστικῶν αὐτῶν σπουδῶν ὑποχρεοῦνται, ἵνα ἐπὶ τριετίαν διευθύνωσι τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις τῶν ἐκπαιδευομένων ἐν τοῖς σχολείοις ἢ ἐν τοῖς διδασκαλείοις ἢ τὰς τῶν πολιτῶν ἐν τοῖς δημοσίοις τῶν πόλεων γυμνασίοις, λαμβάνοντες τὸν ἀνάλογον μισθόν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ κεντρικοῦ γυμνασίου, τοῦ φυτωρίου τούτου ἐξ οὗ οἱ γυμνασταὶ καὶ οἱ γυμναστικοὶ ἄνδρες βλαστήσουσι τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Μέλη δὲ τοῦ γυμναστικοῦ συλλόγου ἔσονται ὅσοι ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλαχοῦ τῆ αἰτήσῃ αὐτῶν ἀναγράφονται ἐν τῷ μητρώῳ καὶ τελοῦσιν ἐτησίως δέκα φράγκα.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, ἢ διευθύνουσα ἀρχὴ τοῦ συλλόγου καὶ τοῦ κεντρικοῦ γυμνασίου, σύγκριται ὡς εἴθισται, ἐξ ἑνὸς προέδρου, δύο ἀντιπροέδρων, δύο γραμματέων, ἑνὸς ταμίου καὶ ἐξ συμβούλων, καὶ συνέρχεται τακτικῶς καὶ ἅπαξ τοῦ μηνός, καὶ ἐκτάκτως ὡσάκις ἂν προσκληθῇ ὑπὸ τοῦ προέδρου.

Ὁ γυμναστικὸς σύλλογος ἐρίζει διαρκεῖς ἐπιτροπὰς ἐν ταῖς κυριωτέραις πόλεσι τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, ὧν μέλημα καὶ ἔργον ἔσται ἡ ἐγγραφή μελῶν, ἡ συλλογὴ χρημάτων, ἡ διάδοσις τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων καὶ ἡ ἐξεύρεσις ἐπαρκῶν πόρων πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν γυμνασίων ἐν αἷς οἰκοῦσι πόλεσιν.

Ὁ γυμναστικὸς σύλλογος τίθησι βραβεῖα πρὸς συγγραφὴν καταλλήλων βιβλίων περὶ τῆς παιδαγωγικῆς ἢ τῆς δημοσίας γυμναστικῆς, ἢ περὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων τῶν διδασκομένων ἐν τῷ κεντρικῷ γυμνασίῳ, χορηγεῖ ἀμοιβὰς εἰς ἐξόχους γυμναστάς καὶ γυμναστικοὺς ἄνδρας καὶ κηρύττει εὐεργέτας τοὺς ἐξόχως συντελέσαντας ἢ συντελοῦντας εἰς τὴν πρόοδον καὶ διάδοσιν τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, συνέρχεται δὲ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν γενικῇ συνεδριάσει καθ' ἣν ἡμέραν τελεῖ τὴν ἐπέτειον τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ ἑορτήν, ὅτε ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις καὶ κηρύττονται τὰ βραβεῖα καὶ οἱ εὐεργέται.

Ὁ γυμναστικὸς σύλλογος συγκαλεῖ συνέδριον τῶν ἀπανταχοῦ ἑλλήνων γυμναστῶν καὶ γυμναστικῶν κατὰ τετραετίαν μὲν ἐν Ἀθήναις, καθ' ὃν χρόνον γίνεται ἡ ἐκθεσις τῶν Ὀλυμπίων καὶ τελοῦνται οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, κατὰ διετίαν δὲ ἐν ἡ πόλει καὶ καθ' ὃν χρόνον συνέρχεται τὸ τῶν

ἑλληνικῶν συλλόγων συνέδριον, κατ' ἔτος δὲ ἐπαρχιακὰς συγκαλεῖ συνόδους τῶν γυμναστῶν καὶ διδασκάλων τῆς γυμναστικῆς τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ φροντίδι τῶν ἐν ταῖς πόλεσι διαρκῶν αὐτοῦ ἐπιτρόπων,

Τοιαῦτα καθ' ἡμᾶς τὰ περὶ ἰδρύσεως, περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ περὶ τῶν μέσων τῆς ἐκτελέσεως τοῦ γυμναστικοῦ συλλόγου.

Τελευτῶν τὸν λόγον εὐχομαι θερμῶς, ἵνα ἡ ἀναγέννησις τῆς ἐθνικῆς γυμναστικῆς, παιδαγωγικῆς τε καὶ δημοσίας, ἐπιβρώννουςα τὰ σώματα καὶ καρτερικὰ καθιστῶσα αὐτὰ καὶ δυσπαθῆ, νέαν ἐμφυσήσῃ εἰς τὰ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μέλη ζῶν καὶ ἀνδρείαν καὶ γενναῖον φρόνημα παρασκευάζουσα προμάχους τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἰσχυροὺς βραχίονας πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ἐν αἷς ἐπαρχίαις πάσχει καὶ κατατρύχεται.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18ῃ Μαρτίου 1879.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου
καὶ τοῦ Ἡπειρωτικοῦ φιλεκπαιδευτικοῦ

ΠΡΟΚΛΗΣ ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΧΑΙΡΩΝΕΙΑ ΛΕΟΝΤΟΣ.

Εἰς μάτην εἶχε τιμήσει τῷ 338 π. χ. ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων διὰ χρυσοῦ στεφάνου τὸν Δημοσθένην. Εἰς μάτην ὁ φιλόπατρις ῥήτωρ, ἀφ' οὗ εἶχεν ἐμπνεύσει τὸ προσῆκον θάρρος εἰς τοὺς συμπολίτας καὶ εἶχε κατορθώσει τὴν σύμπραξιν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἐπέγραψεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος του τὸ εὐοιώνιστον ἐκεῖνο ἀγαθὴ τύχη. Ἡ τύχη δὲν ὑπῆρξεν ἀγαθὴ καὶ εὖνους εἰς τοὺς παρὰ τὴν Χαιρώνειαν ἀγωνισθέντας τὸν ἔσχατον ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα. Τριάκοντα χιλιάδες πεζῶν καὶ ὑπερδισχίλιοι ἵππεῖς ἀπετέλουν τὸν στρατὸν τοῦ Φιλίππου ὅστις εἰσδραμὼν εἰς Βοιωτίαν εἶχεν ἀναγκάσει τὴν συμμαχικὴν στρατιάν τῶν Ἑλλήνων νάφῃσῃ τὰ στενὰ τὰ ἄγοντα ἐκ τῆς Φωκίδος εἰς τὴν Βοιωτίαν. Ἄλλ' οἱ ἀποτελοῦντες τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων τὰς φάλαγγας ἦσαν ἄνδρες οὓς εἶχεν ἐξασκήσει καὶ ἀποτραχύνει ὁ μακρὸς κατὰ τὴν Θράκην πόλεμος. Οἱ δὲ ἀγωνισθέντες κατὰ τῶν βαρβάρων καὶ τῆς ἀγρίας φύσεως ἐν ταῖς στενοπορίαις τοῦ Αἴμου καὶ παρὰ τὰς ὄχθας ποταμῶν ὀρητικῶν καὶ πλησίον δασῶν ὑλομανούντων παρετάσσοντο θάρρα-